

Misia Starfish 2030: obnoviť náš oceán a vody*

Čo sú misie EÚ?

Tak trochu podľa vzoru misie Apollo 11 vyslať človeka na Mesiac sú misie EÚ záväzkom riešiť hlavné spoločenské výzvy:

- boj proti rakovine,
- adaptácia na zmenu klímy,
- život v zelenších mestách,
- zdravá pôda pre zdravé potraviny, ľudí, prírodu a klímu,
- čistenie a obnova nášho oceánu, morí, pobreží a riek.

Každá misia EÚ má svoj časový rámec a rozpočet v závislosti od náročnosti. Misie presahujú rámec štandardného výskumu a inovácií a majú stimulovať inovácie prinášajúce účinné riešenia s presahom do viacerých sektorov. Okrem toho budú zohrávať kľúčovú úlohu pri dosahovaní priorit EÚ, ako sú napríklad európska zelená dohoda či európsky akčný plán boja proti rakovine.

Rátame s vašou účasťou

Na zaistenie úspechu týchto misií potrebujeme vašu pomoc. Pri identifikácii vhodných misií doteraz Európskej komisii poskytovali podnety rady pre správu misií zložené z rôznych odborníkov na inovácie, výskum a tvorbu politík, zástupcov občianskej spoločnosti a organizácií z praxe. Je načas zapojiť aj európskych občanov, ako ste vy, aby boli misie relevantné a naozaj prínosné pre všetky krajiny EÚ. Spoločne dokážeme oveľa viac.

---

* Misia Zdravé oceány, moria, pobrežné a vnútrozemské vody.

Misia Starfish 2030: obnoviť náš oceán a vody

Zdravá modrá planéta je pre našu budúcnosť kľúčová. Oceány, moria, pobrežné a vnútrozemské vody sú jedným uceleným systémom, ktorý pokrýva približne 75 % zemského povrchu. Je najbohatším zdrojom biodiverzity, podporuje jedinečné biotopy a s ostatnými zložkami klimatického systému je prepojený globálnou výmenou vody, energie a uhlíka. Náš oceán a vody sú verejnými statkami. My všetci sme jednotlivo aj kolektívne zodpovední za ich ochranu a za ich zdravie. Musíme zmeniť svoj pohľad na ne a uvedomiť si, že náš oceán a vody majú hodnotu, ktorú treba neustále obnovovať – nie vyčerpávať.

Všetci ľudia na Zemi priamo alebo nepriamo závisia od oceánov, morí a vnútrozemských vôd. Bez zdravého oceánu a vôd jednoducho nemôže na Zemi existovať život.

© davidclode, starfish. Zdroj: unsplash.com

Misia sa zameriava na čistenie morských i sladkovodných ekosystémov, obnovu ich bohatej biodiverzity a zabezpečenie udržateľného modrého hospodárstva šetrného ku klíme, pričom konečným cieľom do roku 2030 je úplné spoznanie a obnova európskych morských a sladkovodných ekosystémov.

Preto je znalosť, ochrana a obnova nášho oceánu, morí a vôd jedným z najdôležitejších cieľov tejto éry. Prepojený vodný systém je **zdrojom všetkého života na Zemi** a závisí od neho aj ľudská existencia na tejto planéte. Oceán a vodné útvary **nám dávajú vodu na pitie i vzduch, ktorý dýchame** – produkujú 50 % všetkého kyslíka na planéte. Pokrývajú zhruba tri štvrtiny zemského povrchu a práve vďaka nim **má ľudstvo stále k dispozícii stabilnú klímu, udržujúcu život**. Poskytujú útočisko **bohatej biodiverzite** a jedinečným druhom. Dávajú nám **je dlo, čistú energiu, nové lieky** a pre mnohých členov našej spoločnosti sú **zdrojom živobytia**. Okrem toho skrývajú **tajomstvá**, ktoré sme ešte neodhalili.

Na oceánoch a vodách sa však **čoraz viac podpisujeme**, čím rýchlo likvidujeme ich zdravie a ohrozujeme ich schopnosť zabezpečovať mnohé základné služby:

- **Znečistenie** škodí všetkým článkom vodného cyklu od snehovej a ľadovej pokrývky alpských končiarov až po oceánske dno.
- Pre **ľudskú činnosť** ako nadmerný rybolov, neudržateľný cestovný ruch a využívanie pôdy dnes hrozí vyhynutie väčšiemu počtu druhov než kedykoľvek predtým.
- Táto **ľuďmi vyvolaná klimatická kríza** mení stav vôd a oceánov, ako aj kritické funkcie, ktoré plnia. Oceán absorbuje asi štvrtinu všetkých našich emisií CO₂ z ovzdušia, v dôsledku čoho je kyslejší, a teda aj horšie obývateľný pre mnohé druhy.

© karmaknight, #304705893, 2020. Zdroj: stock.adobe.com

- Nárast teploty a roztápanie polárnych ľadovcov **mení oceánske prúdy** a spomaľuje Golfský prúd, ktorému z veľkej časti vďačíme za mierne európske podnebie, dostatok dažďa pre poľnohospodárstvo, ako aj bohaté rybárske úlovky.
- Už dnes pociťujeme dôsledky v podobe **stúpajúcej hladiny morí, silnejších záplav a extrémnych výkyvov počasia**, ako sú dlhé suchá, ktoré ohrozujú naše živobytie a začínajú nútiť mnohé komunity k presunom.

Na zvrátenie tohto trendu Európska únia navrhuje spustenie misie, ktorej cieľom je spoznať, obnoviť a ochrániť náš oceán a vody do roku 2030, a tak si uctiť najcennejší zdroj tejto planéty – životodarnú vodu.

Dodajme európskym riekam, jazerám, pobrežiam, moriam a oceánu zázračnú auru; staňme sa priekopníkmi nových vedeckých bádání, výskumu a inovácie a prekvapme novými objavmi a riešeniami. Pomôžte nám chrániť, čo ešte ostalo, a získať späť, čo sme stratili. Ukážme cestu k zmysluplnej činnosti, ktorá preukáže, že aj drobné každodenné rozhodnutia môžu mať veľký dosah. Kolobeh vody treba vnímať ako jeden systém – od prameňa až po miesto, kde vsakuje späť do

zeme.

Misia je inšpirovaná tvarom morskej hviezdice – bude sa venovať piatim prierezovým cieľom. Bude **skúmať doposiaľ nepoznané** tajomstvá nášho oceánu a vôd. Ďalším cieľom je **zastaviť znečisťovanie** nášho oceánu a vodných útvarov a zabrániť tomu, aby sa do riek a morí dostal plastový odpad, chemikálie a iná kontaminácia. **Obnoví prírodu, jej biodiverzitu** a poškodené ekosystémy vďaka posilnenej ochrane, ale aj aktívnemu opätovnému zalesňovaniu, obnove divokej prírody a iným prírodným riešeniam. Vďaka misii bude **modré hospodárstvo udržateľnejšie a šetrnejšie ku klíme**, keďže podporí obnoviteľné zdroje a uhlíkovo neutrálné technológie, zníži emisie z existujúcich odvetví a vyvinie inovačné riešenia na zmiernenie environmentálnej stopy ľudskej činnosti. Pri napĺňaní tejto misie bude Európska únia vychádzať zo svojich politík a programov. Podporí **nové nápady, výskum a inováciu** s cieľom vyvinúť a rozšíriť riešenia, ktoré dokážu zmeniť, ako pristupujeme k vodnému hospodárstvu. Na ceste k spoločnému cieľu zároveň navrhne **nové modely riadenia** a bude rozvíjať partnerstvá s vládami, podnikmi, univerzitami, občianskou spoločnosťou a mnohými ďalšími aktérmi.

Bez vás to však nezvládneme. Potrebujeme, aby ste nám pomohli formovať budúcnosť nášho oceánu, morí, pobreží, riek a jazier a zaistiť, aby bola lepšia. Chceme, aby ste sa stali súčasťou riešenia – aby sme lepšie pochopili oceán a vodné útvary, aby sme zmenili svoje správanie, spotrebu, podnikanie a politiku. Potrebujeme vašu pomoc pri hľadaní riešení, ktoré zmiernia našu ekologickú stopu a udržateľne naplnia potenciál nášho modrého hospodárstva. Staňte sa strojcami zmeny vo svojej komunite. Pomôžte nám prinavrátiť našej modrej planéte zdravie – v záujme udržateľnejšej a modrejšej budúcnosti.

Ďalšie informácie: navštívte stránku <http://ec.europa.eu/mission-ocean> alebo sledujte #MissionOcean #EUmissions #HorizonEU na sociálnych médiách.